

Norrköpings kommun
norrkoping.kommun@norrkoping.se

2020-01-23
1 (22)
Dnr-SI 2019:8221

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bråvallagymnasiet 3 i Norrköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bråvallagymnasiet 3 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bråvallagymnasiet 3 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp, dokumentera och analysera kunskapsresultat.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att eleverna i högre grad görs delaktiga i planering och utvärdering av arbetsområden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare och elever utveckla ett samlat arbete för studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:8221) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn till viss del leder och organiserar det pedagogiska arbetet på skolenheten. Rektorn har skapat olika forum för samverkan och det sker också delvis ett lärande i kollegiet. För närvarande pågår däremot inte något strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn följer upp och analyserar undervisning och kunskapsresultat till viss del men det arbetet behöver utvecklas och genomföras mer systematiskt. Lärare och elever behöver också involveras i det arbetet.

Organisation

Rektorn har skapat olika forum för samverkan och det sker också delvis ett lärande i kollegiet. Lärarnas möjligheter för samverkan kring utveckling av undervisningen har dock påverkats negativt under höstterminen på grund av att skolenheten har flyttat till nya lokaler. Bråvallagymnasiet öppnade i augusti 2019 och enligt rektorn fick personalen komma in i de nya lokalerna en vecka före skolstart. Rektorn uppger att det under den innevarande första terminen varit fokus på att skapa och organisera förutsättningarna för elevernas utbildning på skolan. Det omfattande arbetet med flytten har enligt både rektorn och lärarna föranlett att andra delar av enhetens utvecklingsarbete varit vilande. Skolinspektionen vill dock påpeka vikten av att en skolenhets organisatoriska förändringar inte bör begränsa lärares förutsättningar att utveckla undervisningens kvalitet.

Skolan som helhet består av fem enheter och skolans rektorer ingår i en ledningsgrupp som till delar arbetar gemensamt med att organisera och skapa nya rutiner. Ledningsgruppen har också gemensamma möten med skolans alla arbetslagsledare. Varje program har en arbetslagsledare och arbetslagsmöten hålls varje vecka. Rektorn har enskilda möten med arbetslagsledaren på el- och energiprogrammet respektive industritekniska programmet. Rektorn deltar också ibland på arbetslagsmötena och tar del av minnesanteckningar. Även delar av elevhälsan deltar på arbetslagsmöten och diskuterar elevärenden. Varannan vecka ägnas halva arbetslagstiden till ämneslag som leds av en ämnesansvarig. På ämneslagen deltar lärare som undervisar vid alla skolenheter på skolan. Rektorn beskriver att ämneslagen är ett forum för pedagogiska diskussioner och lärarnas samverkan. Lärarna berättar exempelvis att de arbetar med tolkning av kunskapskrav, utformning av kurser och sambedömning. Ämneslagstiden kan även inrymma handledning av nya lärare. Enligt lärarna är detta den första terminen de har ämneslag. På el- och energiprogrammet delar lärarna i yrkesämnen upp sig utifrån programmets inriktningar när de har ämneslag. På industritekniska

programmet är det färre lärare och de har ännu inte något ämneslag. Enligt rektorn behöver de diskutera syftet med ämneslag för industridekniska programmet men även för el- och energiprogrammet.

Av granskningen framgår vidare att i samband med flytten till nya lokaler har arbetsplatserna för lärarna på el- och energiprogrammet organiserats så att de sitter fyra lärare i varje arbetsrum. Enligt lärarna underlättar det deras samarbete. Lärarna uppger att tanken är att lärare i gymnasiegemensamma ämnen ska sitta tillsammans med lärare i yrkesämnena för att skapa bättre möjligheter till att arbeta med exempelvis ämnesintegrering. Utveckling av arbetet med ämnesintegrering påbörjades föregående läsår som ett så kallat lärspår. Rektorn beskriver att lärspår ska vara forum för kollegialt lärande och kompetensutveckling utöver det som sker på ämneslag och studiedagar. Under höstterminen är lärspårerna vilande på grund av flytten, men under vårterminen kommer det att starta igen och alla lärare på enhetens båda program ska då arbeta med ämnesintegrering.

Rektorn ser till att betygsättande lärare har möjlighet att ha kontakt med eleven och handledaren under det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn beskriver att de har haft det arbetsplatsförlagda lärandet som lärspår. De arbetade då med varje del av det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn har avsatt tid för lärarna till trepartssamtal så att de har förutsättningar att följa upp och utvärdera det arbetsplatsförlagda lärandet. Båda programmen har programråd.

Obehöriga lärare introduceras på enheten på flera sätt. Av inkomna dokument och intervjuer framgår att nyanställda, och obehöriga, lärare i yrkesämnena får stöd av en utvecklingslärare när det gäller exempelvis planering och genomförande av undervisningen och bedömning. Mentorerna kopplas också till obehöriga lärare.

Jämställdhet

Det bedrivs för närvarande inte något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Det är få kvinnliga elever på skolan överlag och på el- och energiprogrammet och industridekniska programmet är det enligt inkomna dokument totalt sex kvinnliga elever. Av intervjuer framgår att tjejträffar startats på skolan under hösten. Ett syfte med träffarna är att det är bra för kvinnor från olika program att lära känna varandra eftersom de är så få. I gruppen diskuteras det kvinnorna själva vill ta upp men det ryms även föreläsningar på olika teman. Elevhälsan pekar också på behovet av träffar eftersom en del män har svårt att hantera kvinnor på ett bra sätt. Rektorn beskriver att de i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet diskuterar med eleverna om vilken miljö de kommer ut till. Vid programråd och med företagen pratar de också om miljön och den jargong som kan finnas. Några lärare beskriver också att de diskuterar

kulturen på arbetsplatser med eleverna men att de inte har haft fokus på jämställdhet i de samtalen. Eleverna å sin sida säger under intervjuerna att lärarna behandlar eleverna lika oavsett kön men de har inte pratat om jämställdhet i samband med undervisningen eller det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn uppger att förutom tjejträffarna är inte jämställdhet något de har uppmärksammat och det finns inga gemensamma strategier för hur man kan arbeta med det. Enligt rektorn, elevhälsan och lärarna kommer jämställdhet däremot att ingå i det värdegrundsarbete som de kommer att utveckla framöver.

Uppföljning och analys av undervisning och kunskapsresultat

Rektorn följer till viss del upp hur undervisningen genomförs men behöver göra det mer systematiskt. Av intervju med rektorn och lärare framgår att rektorn diskuterar lärarnas undervisning under medarbetarsamtalen. Aspekter som kan tas upp är hur eleverna involveras i planeringen av undervisningen och hur undervisningen struktureras. Enligt rektorn ger lärarna eleverna inflytande i liten omfattning. Elevernas kursutvärderingar brukar utgöra underlag vid medarbetarsamtalen men under vårens arbete med flytten prioriterade inte rektorn att samla in kursutvärderingarna. Rektorn beskriver vidare att en ambition är att vara mer närvarande i undervisningen men under hösten har rektorn endast genomfört ett lektionsbesök. Rektorn uppger vidare att hon inte följer upp hur lärarna arbetar för att integrera värdegrundsuppdraget i undervisningen. Av inkomna dokument framgår vidare att rektorn är delaktig i arbetet med det arbetsplatsförlagda lärandet utifrån främst programrådet. De för en löpande diskussion tillsammans med arbetsplatserna om vilka krav som ska finnas från arbetsplatsen på skolan och vice versa för att upprätthålla kvaliteten på utbildningen. Intervjuer med rektorn och lärare visar samtidigt att uppföljning av arbetet med det arbetsplatsförlagda lärandet, exempelvis hur trepartssamtalen fungerar, bör ske mer systematiskt. Rektorn uppger exempelvis att hon får information om elevernas lärande på det arbetsplatsförlagda lärandet via informella möten.

Rektorn följer i viss utsträckning upp och analyserar kunskapsresultat. Uppföljning och analys av resultaten behöver emellertid utvecklas till att omfatta alla kurser och personal och elever behöver involveras i arbetet. Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultat tillsammans med elevhälsan ungefär fyra gånger per år. Dessa resultatgenomgångar har främst fokus på elever som har behov av stöd. I kurser där det är många elever med F-varning behöver de enligt elevhälsan också fundera över vad det beror på. Lärarna uppger att rektorn i ett sådant fall kan besöka klassrummet och titta på undervisningen för att hitta orsaker till det låga resultatet. Även resultaten på de diagnoser eleverna gör i matematik, svenska och engelska utgör underlag för att

kartlägga behov av stödinsatser men ger även ett ingångsvärde som de kan jämföra med elevens betyg i ämnet. Av granskningen framgår vidare att rektorn får sammanställningar av kunskapsresultat från utbildningskontoret en gång per termin. Bland annat finns spindeldiagram för programmen med några kurser där resultaten redovisas över tre år. Det är dock inte alla kurser som redovisas, utan utbildningskontoret har gjort ett visst urval. Rektorn säger att hon inte har gjort några egna sammanställningar av resultat på övriga kurser och följer inte heller upp resultat på nationella prov. Den kvalitetsrapport Skolinspektionen tagit del av gäller hela Bråvallagymnasiet och resultat redovisas inte på enhetsnivå. Rektorn beskriver vidare att analysen av kunskapsresultaten visat att resultaten på de gymnasiegemensamma ämnena är låga. Eleverna anser inte att de gymnasiegemensamma ämnena är lika viktiga som de programspecifika ämnena. Det framgår enligt rektorn av hur eleverna pratar om detta. Vilka resultat som sticker ut varierar enligt rektorn mellan olika program. På skolan som helhet är det exempelvis många elever som behöver stöd i engelska. I religion och historia är det också låga resultat. När det gäller analys av kunskapsresultaten uppger både rektorn och lärarna att lärarna inte deltar i det arbetet.

Utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser

Rektorn beslutar om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser. Av inkomna dokument och intervju med rektorn och lärare framgår tre prioriterade utvecklingsområden som de arbetar med eller kommer att arbeta med. Ämnesintegrering är prioriterat utifrån behovet att öka elevernas intresse för de gymnasiegemensamma ämnena och därmed förbättra måluppfyllelsen. För att involvera lärarna i analysarbetet av resultaten planerar rektorn att lärarna ska arbeta med det genom att koppla kursutvärderingarna till resultaten. Utvecklingslärarens arbete med nyanställda och obehöriga är ytterligare ett prioriterat område. Av intervjuer med såväl rektorn som elevhälsan och lärarna framgår även att ett arbete kring värdegrunden kommer att påbörjas. Det finns ett gemensamt behov på hela Bråvallagymnasiet att skapa samsyn kring värdegrundsarbetet i och med flytten. Fokus kommer att vara på bemötande och relationsskapande. Granskningen visar vidare att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov. Eleverna gör diagnoser i början av år 1 i matematik, svenska och engelska. Utifrån resultaten finns möjlighet att göra organisatoriska förändringar. Rektorn tog nyligen del av resultaten och de visar att de behöver ha fokus på matematik på ena programmet. En diskussion pågår om eleverna ska få arbeta med kursen under tre terminer i stället för två. Vidare framgår att de har valt att arbeta med mindre elevgrupper i år 1 och även med delat mentorskap första året. Elevhälsan beskriver också att deras resurser fördelas i samarbete med rektorn under elevhälsomöten.

Specialpedagogen är delaktig i bedömningen av vilken typ av stöd olika elever är i behov av.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp, dokumentera och analysera kunskapsresultat.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med att mer systematiskt följa upp, dokumentera och analysera elevernas kunskapsresultat. För närvarande omfattar inte uppföljningen alla kurser och inte heller resultat på nationella prov. Den kvalitetsrapport Skolinspektionen tagit del av gäller hela Bråvallagymnasiet och resultat redovisas inte på enhetsnivå. Vidare är inte lärarna involverade i analysarbetet.

Av 4 kap. 4-7 §§ skollagen framgår att en systematisk planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att ett sådant kvalitetsarbete genomförs. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 31-33) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att rektorn tillsammans med personalen bör följa upp vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Rektorn ska utifrån analyserna identifiera utvecklingsinsatser tillsammans med personalen och därefter besluta vilka insatser som ska genomföras. Beslut behöver fattas utifrån enhetens gemensamma analys och bedömning av vad som ska utvecklas under t.ex. det närmaste året men även sett över en längre tidsperiod. På så sätt blir behoven väl förankrade i organisationen och möjligheterna ökar för utvecklingsarbetet att bli en del av det dagliga arbetet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp och dokumenterar kunskapsresultat i ökad omfattning som underlag för vidare orsaksanalys. Det är viktigt att rektorn analyserar och bedömer enhetens samlade resultat för samtliga

ämnen och kurser på såväl grupp- som enhetsnivå. Analyser av elevernas kunskapsresultat är en grundförutsättning inför prioriteringen av åtgärder för ökad måluppfyllelse. Dokumentationen behövs för att kunna följa kvalitetsutvecklingen över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete. Personalen behöver involveras i arbetet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Lärarna arbetar också för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och anpassar undervisningen så att de flesta elever utmanas. Vidare får eleverna möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande men arbetet med att göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen kan utvecklas.

Undervisningen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Syftet med undervisningen tydliggörs på olika sätt. Lärare beskriver exempelvis att syftet förklaras för eleverna genom att läraren berättar vad som ska ingå i arbetet som eleverna ska utföra eller visar hur arbetet ska gå till. Målet är att eleverna ska klara av att utföra olika praktiska moment när de exempelvis tillverkar en produkt. För att bli tillräckligt skickliga i hantverket måste eleverna träna och testa sig fram. I det arbetet blir syftet tydligt för eleverna. Genom att knyta an till verkligheten får eleverna förståelse för syftet med undervisningen. En lärare beskriver att eleverna i ett samarbete mellan ämnena svenska och datorteknik fick i uppgift att argumentera för ett operativsystem. Det gav förståelse för betydelsen av texter i olika sammanhang. När det gäller det arbetsplatsförlagda lärandet framgår av elevintervjuer att eleverna till del är införstådda med det övergripande syftet att utveckla en yrkesidentitet. I övrigt har de dock inte diskuterat med yrkeslärarna om vad de ska lära sig på det

arbetsplatsförlagda lärandet. Lärarna beskriver å sin sida att det finns beskrivet digitalt vilket innehåll eleverna ska arbeta med ute på arbetsplatserna. Enligt lärarna kan skolan dock inte ställa krav på arbetsplatserna gällande vilka moment eleverna ska utföra där, utan elevernas arbetsuppgifter beror på vad företagen för tillfället gör. För att lärarna ska veta vad eleverna gjort under det arbetsplatsförlagda lärandet besöker lärarna eleverna där och eleverna dokumenterar också det de gör.

Under de lektioner som observerats ger lärarna eleverna ett aktivt stöd genom att exempelvis förtydliga instruktioner, resonera med eleverna utifrån deras frågor och hjälpa dem att prioritera vad som är viktigast att tänka på i arbetet. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår vidare att undervisningen innehåller en variation av arbetsformer och arbetssätt och lärarna ser i de flesta fall till att eleverna förstår och kan komma igång med sina uppgifter. Exempel som lärarna ger är att de använder parvisa diskussioner och grupparbeten men att eleverna får visa förmågor individuellt i slutet av arbetsområdet. Lyhördhet för när eleverna tappar i uppmärksamhet ger incitament att variera arbetssätt. Högläsning kan vara ett sätt att komma igenom en text tillsammans. Det finns emellertid exempel på att lärarna inte lyckas motivera eleverna att vara aktiva i sitt arbete. Det förekommer bland annat att elever ägnar sig åt sociala medier på sina mobiler utan att läraren uppmärksammar det. Detta diskuteras mer explicit nedan under bedömningsområdet studiero.

Lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och anpassar undervisningen så att de flesta elever utmanas. Lärarna beskriver vikten av att ha rimliga förväntningar för att eleverna ska bibehålla sin motivation samtidigt som det måste vara en hög nivå på undervisningen oavsett vilken elevgrupp det är. En lärare berättar att när eleverna tyckte att en uppgift var för omfattande förklarade läraren att eleverna läste samma kurs som eleverna på andra gymnasieprogram. Därmed ställdes det också samma krav på eleverna oavsett program. Andra exempel lärarna ger på hur de arbetar för att motivera eleverna är att variera arbetssätt och arbetsformer. De låter också eleverna vara med och planera om de ska börja med att arbeta teoretiskt eller praktiskt och diskuterar vilken användning eleverna har av kunskaperna utanför skolan. Ämnesintegrering är en insats som påbörjats för att öka elevernas intresse för de gymnasiegemensamma ämnena. När det gäller individanpassning av undervisningen beskriver lärarna att eleverna delvis kan arbeta i egen takt i vissa yrkesämnen. Det gör att eleverna befinner sig på både olika nivåer och i olika kurser. Till exempel pågår två svetskurser parallellt och eleverna har en lista där de kan kryssa för vilka moment de har klarat av. Eleverna beskriver att uppgifterna kan anpassas efter deras ambitioner. Vill de bli skickligare i hantverket behöver de helt enkelt träna mer och de försöker förbättra sina arbeten utifrån den återkoppling lärarna ger. Eleverna kan också utmanas av att skaffa certifikat och för de elever som

vill finns möjlighet att delta i yrkestävlingar. Även i de gymnasiegemensamma ämnena får eleverna utmanande uppgifter i undervisningen. Eleverna beskriver att de kan få fördjupade eller extra uppgifter men ger också exempel på ett ämne där alla elever får samma uppgifter oavsett hur långt de har kommit. När det gäller elever som inte har nått så långt i sin kunskapsutveckling förekommer det enligt lärarna att de arbetar med begreppslistor och bildstöd vilket de menar är till nytta för alla elever. Eleverna kan även få digitalt stöd som att lyssna på en text i samband med att de tränar på läsförståelse. Yrkeslärare beskriver också att om en elev fastnat på en uppgift kan de arbeta med något annat en period och återkomma till det momentet vid ett senare tillfälle. Vid behov diskuterar lärarna elever med elevhälsan. När det gäller extra anpassningar på det arbetsplatsförlagda lärandet uppger lärarna att elever med fysiska funktionshinder får göra arbetsuppgifter som passar dem. Om det finns särskilda behov att förbereda en elev för arbetet besöker de arbetsplatsen i förväg.

Eleverna får möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande. Av intervjuer med lärarna framkommer att eleverna får reflektera över sitt lärande på olika sätt. Yrkeslärarna beskriver att elevernas lärande främst sker i den praktiska kontexten där även de teoretiska delarna blir synliga för eleverna. Eleverna kan också få analysera sitt arbete/sin produkt och ge förslag på förbättringar som de därefter får genomföra. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen beskriver att eleverna får reflektera över sitt lärande genom självutvärderingar och återkoppling efter exempelvis ett prov. Andra tillfällen för reflektion är vid diskussioner om vilken ambition eleverna har eller om eleverna tycker att något är svårt så de behöver fokusera på det. Under de lektioner som observerats finns också flera exempel där eleverna får tillfälle till reflektion. Eleverna ger exempel på att de har gjort kamratbedömningar i ett par ämnen. Efter det arbetsplatsförlagda lärandet har elever och lärare också samtal där de pratar om vad eleverna har gjort och hur det har gått.

Arbetet med att göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen kan utvecklas. Eleverna ger exempel på att de har fått välja mellan olika uppgifter och att de får välja gymnasiearbete men de beskriver samtidigt att de inte är delaktiga i att planera undervisningen eller i att diskutera undervisningens innehåll. Vidare utvärderar lärarna i begränsad omfattning undervisningen tillsammans med eleverna. Lärarna ger exempel på utvärderingar de gör tillsammans med eleverna men det varierar i vilken omfattning och med vilken systematik det sker. Några lärare uppger att eleverna gör formella kursutvärderingar två gånger per läsår och någon lärare uppger att hen försökt med skriftlig utvärdering men eleverna fyller inte i dem. En lärare berättar att hen dagen innan lov låter eleverna fundera över om de ska göra ändringar i hur de arbetar. Lärare beskriver också att utvärdering sker mer indirekt. Exempelvis anser lärarna att de har ett arbetsklimat som gör att eleverna vågar prata

med lärarna om de har några synpunkter. Lärarna kan även se på elevernas prestationer under lektionen om det varit en undervisning som fungerat bra. Ingen av de lektioner som observerats innehöll moment där läraren summerade eller utvärderade lektionen tillsammans med eleverna. Eleverna uppger att lärare i teoretiska ämnen har frågat dem om vad som kan göras bättre och lärare kan också ändra på undervisningen utifrån elevers förslag. Samtidigt uppger eleverna att lärarna inte tar in synpunkter från dem beträffande undervisningen och att de inte gjort kursutvärderingar mer än i något ämne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att eleverna i högre grad görs delaktiga i planering och utvärdering av arbetsområden.

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver utveckla arbetet med att ge eleverna inflytande över undervisningen. Granskningen visar att lärarna ger eleverna viss möjlighet till inflytande men det sker i begränsad omfattning. När det gäller utvärdering av undervisningen finns det exempel på elevernas medverkan men lärare förväntar sig också att eleverna själva ska ta upp de synpunkter de har.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Enligt Lgy 11 avsnitt 2.3, Elevernas ansvar och inflytande, ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar lärarna att i högre grad låta eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Detta kan ske genom att eleverna delger vilka erfarenheter och föreställningar de har kring det som undervisningen ska behandla och utifrån detta kan lärarna tillsammans med eleverna välja olika delar från det centrala innehållet att arbeta med. Vidare kan lärarna utveckla arbetet med hur de ska ge eleverna möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer. Lärarna kan även utveckla arbetet med att kontinuerligt låta eleverna utvärdera undervisningen och använda detta underlag som utgångspunkt för vidare planering och utveckling av undervisningen. Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att diskutera hur de kan arbeta med elevinflytande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det bedrivs ett medvetet arbete för att eleverna ska känna sig trygga på skolan och på det arbetsplatsförlagda lärandet. Däremot behöver rektorn tillsammans med lärare och elever arbeta med att utveckla ett samlat arbete med att skapa och bibehålla studiero. I arbetet med att skapa trygghet och studiero behöver också den kartläggning som görs på skolenheten omfatta alla elevgrupper. Det centrala är att skolan får ett brett och rikt material av hur eleverna upplever sin trygghet och studiero för att kunna göra relevanta analyser som kan ligga till grund för skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Trygghet

Det bedrivs ett medvetet arbete för att eleverna ska känna sig trygga på skolan och på det arbetsplatsförlagda lärandet. När det gäller främjande åtgärder för trygghet på skolan beskriver rektorn att det bland annat handlar om att skapa relationer med eleverna. Det är en av anledningarna till att de har en uppstartsvecka med eleverna när de börjar på skolan. Enligt elevhälsan har kuratorn sammanställt ett material med aktiviteter som kan användas för det ändamålet. Elevhälsan beskriver vidare att det är viktigt att mentorerna använder mentorstiden till värdegrundsarbete och har gett förslag på material mentorerna kan arbeta med. Intervju med lärarna visar att de använder materialet till viss del. Andra främjande inslag i trygghetsarbetet som beskrivs i intervjuerna är att elevhälsan nyligen påbörjat ett arbete de kallar veckans fråga där elever får ta ställning till dilemman. Det finns även en aktivitetsgrupp som arbetar med att göra fint på skolan.

Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår vidare att förebyggande åtgärder för trygghet genomförs på hela Bråvallagymnasiet och att dessa även omfattar skolenheten. En åtgärd är att tre elevcoacher är anställda för att röra sig i korridorer och på allmänna ytor på skolan. Skolan har också utökat tillgången till kuratorer för att

de ska ges bättre möjlighet att röra sig ute i verksamheten. Som tidigare nämnts har även en tjejgrupp startat. Elevhälsan beskriver vidare att det finns en trygghetsgrupp på skolan vars uppgift är att granska kränkningar och incidenter som sker på skolan. Elevhälsan får in händelserapporter och utifrån dessa diskuterar de exempelvis om en insats ska riktas mot en enskild elev eller om de ska arbeta mer generellt med en klass. Rektorn förklarar att skolan har en helt ny elevhälsa som arbetar med att strukturera ett långsiktigt värdegrundsarbete. Inför skolans flytt togs värdeord för skolan fram med hjälp av intervjuer med elever. För att eleverna ska känna att det är deras skola behöver också deras perspektiv på vad som är viktigt tas tillvara. Exempel på värdeord är "vi tar hand om varandra" och "här kan du vara dig själv". Av granskningen framgår att lärarna är aktiva i arbetet med trygghet. Lärarna själva beskriver att de agerar om eleverna berättar om en incident även om det kan variera i vilken grad. Eleverna uttrycker att det är tryggt på skolan och att personalen inte kan göra mer än de redan gör för att eleverna ska vara trygga. Det finns alltid vuxna de kan prata med och elevcoacherna är ute bland eleverna på rasterna.

Skolan använder flera metoder för att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet men kartläggningen omfattar inte alla elever. Av intervjuer framgår att elevernas trygghet kartläggs med hjälp av en kommungemensam enkät som riktar sig till elever i år 2. Enkäten genomfördes under vårterminen, det vill säga då eleverna gick på skolenheten Ebersteinska skolan 3. Enligt rektorn visade resultatet att eleverna på industritekniska programmet kände sig mer trygga än eleverna på el- och energiprogrammet. Rektorn förklarar att hon inte analyserat resultatet, men att resultatet överraskar då de arbetat mer aktivt med tryggheten på el- och energiprogrammet än på det industritekniska programmet. Rektorn beskriver att de nu behöver undersöka om det blivit någon skillnad när de flyttat till nya lokaler och därefter gå vidare med analysen. Elevernas trygghet kartläggs även med hjälp av elevombuden på skolan. De fick nyligen svara på en enkät om trygghet. Resultatet visade att 27 av 30 av hela skolans elevombud kände sig trygga. Enligt rektorn deltog många elevombud från enhetens program i den enkäten. Enligt elevhälsan är elevombuden ett av skolans sätt att arbeta med elevinflytande och de träffas en gång per månad. Det finns också elevskyddsombud som är med på skyddsronder.

Skolan arbetar förebyggande med elevernas trygghet på det arbetsplatsförlagda lärandet. Av intervju med rektorn framgår att förebyggande insatser gällande trygghet på det arbetsplatsförlagda lärandet sker via dialogen de har med företagen. Innan eleverna besöker sin arbetsplats säkerställer skolan att det är en god arbetsmiljö. Enligt några elever fick de inför det arbetsplatsförlagda lärandet åka till tre företag för att se hur det kan se ut. De hade också en kurs om säkerhet och arbetsmiljö. Mentorerna brukar besöka dem på arbetsplatsen och fråga dem om hur det är. De

pratar också med mentorerna om hur det varit efter att det arbetsplatsförlagda lärandet avslutats och i en kurs skriver de en rapport om vad de tyckte om arbetsplatsen och om miljön där.

Studiero

Det samlade arbetet för att skapa och bibehålla studiero på skolan behöver utvecklas. Granskningen visar att rektorn tillsammans med lärare och elever behöver utveckla ett samlat arbete kring studieron på skolan. Av intervjuer framgår att det finns gemensamma ordningsregler och en åtgärdsrappa som är implementerad i verksamheten. Elevernas delaktighet i arbetet med studieron behöver dock utvecklas. Rektorn beskriver att hon har pratat med mentorerna om att de under klassråd ska diskutera med eleverna hur de ska ha det i klassrummet. På senaste elevombudsmötet kom det emellertid fram att det finns mentorer som inte har klassråd med eleverna. Rektorn beskriver vidare att kommunens gemensamma enkät för elever i år 2 även används för att ta reda på elevernas upplevelse av studiero. För övriga elever genomförs ingen enkät vilket gör att hon saknar en helhetsbild av studieron för alla årskurser. Elevernas upplevelse av studieron kommer däremot fram och diskuteras i andra sammanhang. Exempelvis är utvecklingssamtal, mentorstid, lektioner och elevhälsosamtal forum där studieron tas upp tillsammans med eleverna. Vidare framgår av samtliga intervjuer och av lektionsobservationer att studieron varierar mellan olika år och kurser. Det framgår också att det finns behov av att utveckla gemensamma förhållningssätt i arbetet med att förbättra studieron. Det finns lektioner där eleverna i huvudsak har fokus på skolarbetet men det finns andra lektioner där det förekommer att elever ägnar merparten av tiden till exempelvis sociala media. Under de lektioner Skolinspektionen har observerat uppmärksammar lärare på ett konstruktivt sätt elever som är oengagerade i skolarbetet. Samtidigt visar observationerna att elevernas användande av mobiltelefoner en återkommande problematik. Lektionsobservationer och intervjuer med elever och lärare visar att lärarna har olika förhållningssätt. På vissa lektioner samlar läraren in mobiltelefonerna i överenskommelse med eleverna. Andra lärare, och även elever, argumenterar för att det är eleverna själva som ansvarar för vad de vill få ut av lektionerna. Några elever berättar också att de inte kan använda mobiltelefonerna på det arbetsplatsförlagda lärandet. Personalen där ogillar till och med om en elev använder telefonen på rasterna. Några lärare beskriver att det inte finns någon samsyn kring studiero. Rektorn uppger att personalens samsyn och förhållningssätt kommer att bli en del av värdegrundsarbetet och att hon behöver ge stöd i det arbetet. En studiedag i januari kommer att ägnas åt detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare och elever utveckla ett samlat arbete för studiero på skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolans samlade arbete kring studiero behöver utvecklas. Av granskningen framgår att det förekommer att elever ägnar en stor del av lektioner åt andra saker än skolarbetet. Bidragande orsaker till det är att lärarna till viss del saknar samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med studieron.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 320 f) framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att eleverna ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Det framgår vidare att det förebyggande arbetet är centralt samt att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa studiero i skolan.

I en kvalitetsgranskning¹ har Skolinspektionen undersökt hur skolor arbetar med studiero där det framgår att orsaker till bristande studiero är komplexa. Granskningen visar bland annat att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Det är också av vikt att rektorn tillsammans med lärarna analyserar och söker orsaker till bristande studiero i undervisningen på flera plan och att arbetet med studieron tydligt utgår från elevernas upplevelse av studiero. Av granskningen framgår vidare att lektioner som präglas av studiero har en väl genomtänkt planering och genomförs med hjälp av arbetssätt som gör eleverna aktiva och engagerade. Lektionens olika delar har ett logiskt flöde samtidigt som läraren konstruktivt hanterar de situationer som uppstår. Det finns också exempel på skolor där ett långsiktigt och målinriktat arbete inom flera av skolans processer medfört förbättringar i studiero i undervisningen. På dessa skolor har lärarna i högre utsträckning en samsyn kring arbetet med normer och värden och det finns ett väl förankrat arbete kring kollegiala lärprocesser som innebär att undervisningen diskuteras och omprövas.

¹ Skolinspektionen (2016) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Tematisk analys

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med studiero på skolan. Arbetet behöver omfatta möjlighet för lärarna att lära av varandra, få en samsyn kring förhållningssätt och skapa gemensamma strategier för att skapa och bibehålla studiero. Eleverna behöver vara delaktiga i arbetet och arbetet behöver också ha sin utgångspunkt i såväl lärarnas som elevernas upplevelser av studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 2, 3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Rektorn behöver däremot utveckla arbetet med att analysera likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Av inkomna dokument och intervju med rektorn framgår att den timme som avsatts för ämneslag varje vecka ska ge tid till pedagogiska diskussioner där även bedömning och betygssättning ingår. Enligt rektorn får lärarna även tid för sambedömning av nationella prov. Vidare ingår ämnesansvariga lärare i ett centralt ämnesnätverk där bedömning diskuteras och det finns även sambedömningsmöte med alla gymnasieskolor i Norrköpings kommun. Lärarna beskriver att de samverkar kring bedömning. I något ämne berättar lärarna att de exempelvis använder gemensamma bedömningsmallar. I ett annat ämne är det flera nyutexaminerade lärare och det har inneburit att de arbetat tätare med sambedömning. En utvecklingslärare ger också stöd till obehöriga yrkeslärare i bedömningsarbetet. Yrkeslärarna på båda programmen beskriver att sambedömning är en kontinuerlig del av undervisningen. I vissa bedömningsmoment på ett av yrkesprogrammen ska två lärare bedöma elevarbetet. Rektorn uppger också att yrkeslärarna på ett av programmen har arbetat gemensamt med att tolka kunskapskraven i vissa kurser. Lärarna får också tid avsatt för trepartssamtal med handledare och elever så att de ska ha förutsättningar att följa upp och utvärdera det arbetsplatsförlagda lärandet. Det framgår emellertid av granskningen att det finns olika syn på kunskapsbedömningen av det

arbetsplatsförlagda lärandet. Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att rektorn fortsätter arbetet med att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning.

Rektorns uppföljning och analys av likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning kan utvecklas. I det tidigare avsnittet om uppföljning av kunskapsresultat framgick att det för närvarande saknas sammanställningar av resultat från samtliga kurser. Det innebär i sin tur minskade möjligheter för rektorn att analysera resultaten ur perspektivet likvärdig bedömning. Rektorn uppger att analys av avvikelser mellan resultat på nationella prov och kursbetyg inte sker systematiskt. När det gjorts jämförelser har avvikelserna varit i paritet med andra skolor. Rektorn beskriver vidare att hon diskuterar resultat med lärarna under medarbetarsamtalen men inte ur ett likvärdighetsperspektiv. Lärarna uppger att de inte känner till hur rektorn gör för att analysera kunskapsresultat och säkerställa likvärdig bedömning. Några lärare beskriver att de inte har diskuterat bedömning och betygssättning med rektorn medan andra lärare säger rektorn att frågar dem hur de gör sina bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. För närvarande finns inte sammanställningar av resultat från samtliga kurser och nationella prov, vilket gör att rektorn inte har tillräckligt underlag för att analysera lärarnas bedömning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare anges i 3 kap. 14 § skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247, s. 42 ff) med kommentarer om betyg och betygssättning framgår att rektorn, tillsammans med lärarna, bör följa upp betyg och nationella provbetyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Vidare beskrivs att rektorn bör se till att det finns förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, för att kunna följa upp och analysera betygen inom och mellan

ämnen och elevgrupper. Om avvikelser förekommer behöver rektorn undersöka om dessa är motiverade eller inte.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv för att kunna säkerställa en rättvis betygssättning av god kvalitet. Detta arbete kan exempelvis omfatta jämförelser av skillnader i betyg i och mellan olika ämnen eller årskurser samt jämförelser av resultaten på nationella ämnesprov och betyg. I arbetet behöver rektorn diskutera resultatet av analysen med lärarna.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Nilsson

Beslutsfattare
Signerat av: Stina Nilsson

X Anders Berggren

Föredragande
Signerat av: Anders Berggren

I handläggningen av ärendet har även utredarna Ulrika Hultberg och Lena Stadler medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 4 december 2019 och den 6 december 2019. Besöket genomfördes av Anders Berggren och Ulrika Hultberg.

Bråvallagymnasiet 3 är en kommunal gymnasieskola i Norrköpings kommun. Skolenhetens verksamhet omfattar två yrkesprogram, el- och energiprogrammet och industritekniska programmet. Vid tiden för granskningen gick det cirka 215 elever på skolenheten. Skolenhetens arbete leds av en rektor.